

“Silva” läks Endlas täissaalile

Toomas Kuter

**Imre Kálmáni “Silva”.
Operett kolmes vaatuses.**

Lavastaja

Neeme Kuningas.

Dirigent Erki Pehk.

Kunstnik

Kustav-Agu Püüman.

Osades:

Silva - Riina Airene,

Edvin - Tarmo Sild,

Komtess Stasi - Margit

Saulep,

Krahv Boni - Tõnu Kilgas,

vürst Leopold - Hans

Miilberg,

vürstinna Anhilte - Urve

Tauts.

3. veebruaril võis saalitäis õnnelikke pärnakaid vaadata Imre Kálmáni “Silva” etendust suisa koduteatris. Saal oli nädalapäevad ette välja müüdüd, etenduseõhtul olid saali paigutatud lisatoolid.

Inimesed on alati operetti armastanud, kuigi mõnigi tavatseb norida liigselt magusa sisu ning trafaretse süzee kallal. Muusikažanrina on operett meelelahutuslik lavateos, milles põhiintriigi aluseks armastus ning millele on omane *happy end*. (Siinkohal moodustavad erandi mõningad eesti autorite operetid, näiteks B. Kõrveri “Kuskil Montparnasse’il”.) Klassikalises operetis on kindlaks määratud tegelaspaarid, mille moodustavad esimesed armastajad ehk primadonna ja premjäär, subrett ja noor koomik ning kolmanda paarina koomilised vanad. Nendest põhitegelastest lähtuvalt on üles ehitatud peaaegu kõik klassikalised operetid. Kuna operett kajastab reeglina *haute sous-sité* mitte just alati *comme il faut* stiilis elu, on žanrile omane luksuslikkus, elegants ning rõhutatud pidulikkus.

Eelnevast lähtudes jäi Endla teatri lava “Silva” jaoks väikeseks ning seetõttu saatis etendust kodukootuse hõng. Võiks öelda: operett Pärnu variandis. Selles lauses ei peitu iroonia, vaid subjektiivne konstateering, mis ei kahanda Kálmáni muusika väärtust, samuti mitte momente, mis tänu tugevatele osatäitjatele tekkisid.

Teater

Margit Saulep (Stasi) ja Tarmo Sild (Edvin): “Teeme pesa endale...”

Harri Rospu

Klassikalise opereti tähtsaima paari moodustavad esimesed armastajad, praegusel juhul kabareetäht Silva Varescu (Riina Airene) ja vürst Edvin Roland (Tarmo Sild). Nende kanda on opereti muusikalis-laululine põhiraskus, samuti lustmängu üllam ning esteetilisem liin. Riina Airene oli võluv Silva, kes valdas nii pianot (ilma milleta ei saa hakkama ükski tõsiselt võetav operetprimadonna) kui ka jõulist fortet. Muusikaliselt õnnestunumaks võiks pidada Silva I vaatuse aariat ning II vaatuse duetti Edviniga. Kálmáni “Silvat” on mängitud sedavõrd palju, et siin mingit uut rollikäsitlust leida on raske, kui mitte võimatu. Tarmo Sild mõjus romantilise ning tõepoolest meeletuseni armunud

Edvinina. Edvini partii on tegelikult kirjutatud tenorile, kuigi Eestis ja ka Venemaal harrastavad selle partii esitamist just baritonid. Vokaalselt oli Tarmo Sild laitmatu. Tema lüüriline bariton voolas vabalt ka ülemises tessituuris, lauldes kõrgusi, mis baritonidele sageli jõukohased ei ole.

Minu jaoks kujunes opereti meelikõitvaimaks persooniks Stasi rollis esinenud Margit Saulep, kes oli operetlikult särav ning värvikas nii laulus, sõnas kui tähtsus. Tema paelus pilku ja meeli kõik see, mida eeldab klassikaline operett.

Krahv Boni roll on juba iseeneest tärnvaarne. Boni suhtes on võimatu mitte tunda sümpaatiat. Isegi neil, kes lüürilist poolt koo-

milisele eelistavad. Ja Tõnu Kilgas on paljude pärnakate lemmik. Pole imestada, et suurimad vaheaplauisid teenisid Stasi-Boni duetid ja nende esitatud stseenid.

Koomiliste vanade osas esinesid endised pärnakad: Urve Tauts vürstinna Anhiltena ja Hans Miilberg vürst Leopoldina. Nad moodustasid ühtse terviku, olles nauditavad ning operetlikud. Ja kui ilusti esitas Urve Tauts III vaatuses oma laulu!

Küsitavad on vahemärkused *à la* “Koidula ausamba juures...”, “et öitses roos rannaliival” jt, mis olid adresseeritud konkreetset Pärnu publikule ning mis ka adressaadini jõudsid, teenides saalist tugeva aplausi. Tõenäoliselt ei eksisteeri neid vahemärkusi Leo Steini ja Béla Jenbachi libreto. Etenduse seisukohast lähtudes muudavad publiku meelitamiseks mõeldud repliigid opereti odavaks, otsekui vahetades ühe ilusa ja suure asja peenrahaks. See on isegi mõneti provintslik. Samas on kõigil meil õigus oma maitsele.

Lõpetuseks tahaks peatuda dirigendil. Arvestades olusid, millesse oli seatud orkester, tuleks Erki Pehki eriti esile tõsta. Dirigendi töö on muusikalavastuse puhul aluseks. Erki Pehki juhatatav orkester ei varjutanud soliste, arvestas nende tehtavate fermaatide ja pausidega. Mõne solisti puhul esines orkestriga koostöös küll ebatäpsusi, kuid need ei tekkinud dirigendist lähtuvalt. Erki Pehki musitseerimine mõjus elegantselt ja stiilpuhtalt.

Rahvas on alati vajanud tsirkust ja leiba. Samuti vajab rahvas halearmsaid ja kauneid armastuslugusid nagu näiteks operett “Silva”. Operett on muusikalavastustest raskeim. Vajelge vastu, kui soovite.

Et operetti hästi lavastada, dirigeerida, esitada, on kõikide muude komponentide kõrval vajalik sarm - omadus, mida õppida pole võimalik. Sedasama sarmi on vaja ka “Silva” elamapanemiseks. Neeme Kuningas on “Silva” elama pannud.